

Nr 257.

Av herr **Nilsson, Nils Anton, m. fl.**, i anledning av
Kungl. Maj:ts proposition angående provisorisk förlängning av förordningen den 26 juli 1926 (nr 382) angående utförselbevis för råg och vete m. m.

I proposition nr 107 föreslår Kungl. Maj:t förlängning av förordningen den 26 juli 1926 angående utförselbevis för råg och vete m. m.

Däremot har Kungl. Maj:t icke ansett sig böra föreslå förordningens utsträckande till att gälla även korn, i vilket avseende departementschefen hänvisar till att nu allenast bör upptagas frågan om en försöksvis fortsatt tillämpning i huvudsak av gällande föreskrifter.

Enligt vår mening kunna dock starka skäl anföras för att låta utförselbevisen omfatta jämväl korn, som ju odlas i så gott som alla delar av landet och utgör en högst betydande del av vår spannmålsproduktion. I normala fall täcker den inhemska produktionen av råg ungefär behovet eller något mera och av vete föreligger en avsevärd brist, under det att ett betydande överskott å korn vanligen förefinnes. Då så ansemliga svårigheter visat sig föreligga för producenterna av råg och vete att komma till rätta med marknadsförhållandena, att de först med utförselbevisens hjälp kunna påräkna ett någorlunda rimligt pris, är det ganska tydligt att producenterna av korn, varav ett stort årligt överskott finnes, även måste ha stark kännning av konkurrensen från utlandet. Det har visat sig att utförselbevisen för råg och vete fullt motsvarat förväntningarna, i det de ej obetydligt höjt avsättningspriset för producenterna utan att i nämnvärd grad betunga konsumenterna, och det synes icke föreligga någon anledning antaga, att förhållandet skulle bli ett annat beträffande korn.

Spannmålsmarknadssakkunniga framhöllo i sitt betänkande den 16 jan. 1923 att därest utförselbevis infördes beträffande vete och råg, en liknande anordning syntes böra som en konsekvens komma till tillämpning jämväl i fråga om korn.

I yttrande till kommerskollegium av den 17 aug. 1927 angående utförselbevisen anför svenska lantmännens riksförbund följande beträffande korn:

”Utförselbevisen omfatta för närvarande endast råg och vete. Det synes emellertid som borde konsekvensen fordra, att även kornet medtages i de framtida bestämmelserna. Om, såsom det med stöd av erfarenheten rörande

vete och råg är att antaga, genom utförselbevisen kornpriset kan höjas, träffar statens hjälp en än större del av jordbruket, då ju korn, till skillnad från råg och vete, kan odlas i nära nog hela landet. En annan vägande faktor till förmån för kornet i fråga om utförselbevisen är, att korn odlas även av de mindre jordbrukarna, under det att höstsädesodlingen till avsalu huvudsakligen bedrives av de större och medelstora jordbruken. Att undandraga kornodlingen skyddet av utförselbevisen synes därför vara en orättvisa mot det mindre jordbruket. Härtill kommer emellertid ytterligare, att export av korn, särskilt av maltkorn, är en icke obetydlig faktor vid vårt lands handelsbalans. Förordande att nu gällande bestämmelser om utförselbevis för råg och vete förlängas på obestämd tid, tillåter sig alltså riksförbundet föreslå, att bestämmelserna utsträckas att omfatta jämväl korn."

Det torde böra fästas stor vikt vid detta uttalande från svenska lantmännens riksförbund, vilket har en omfattande praktisk erfarenhet av spannmålshandel för jordbrukarnas räkning.

I kommerskollegii, generaltullstyrelsens och lantbruksstyrelsens gemensamma yttrande till Kungl. Maj:t över utförselbevisen avstyrkes visserligen utförselbevis för korn, men avstyrkandet baseras på förutsättningen att bevis över utfört korn skulle få användas för vinnande av befrielse från erläggande av tullavgift vid införsel jämväl av vete och råg. Emot utförselbevis för korn hade ämbetsverken, därest användningen inskränktes till att ersätta betalning av tull för infört korn eller malt, ingenting annat att invända än att de, enligt ämbetsverkens mening, skulle bli av mycket ringa värde för producenterna, enär införselbehovet av korn och malt i allmänhet vore mycket ringa.

Vi kunna icke finna det anförda skälet avgörande. Erfarenheten av utförselbevisen synes giva vid handen, att det icke kräves någon stor export för att gynnsamt reglera prisbildningen på den inhemska marknaden. Införseln av korn och malt är ej heller så obetydlig, att ej möjlighet till inverkan på prisbildningen genom utförselbevis föreligger. Under sistlidet år exempelvis infördes enligt nu tillgänglig statistik 110,631 kg. omalet korn och 1,473,227 kg. malt.

Bryggerierna äro för närvarande i stort sett den enda industri i vårt land, som använda korn för tillverkning av sina produkter, sedan jästfabrikerna övergått till att använda melass i stället för spannmål. Under det senaste skördeåret ha bryggerierna visserligen i ganska stor utsträckning och till relativt höga priser köpt svenskt korn till malt. Skulle det emellertid inträffa något år, att svenskt korn vore olämpligt till framställning av malt, funnes knappast någon möjlighet till avsättning i större skala inom landet. Kunde därvid avsättning vinnas utom landet, skulle utförselbevisen vara av stort värde.

Självförsörjningssynpunkten bör heller aldrig lämnas ur sikte och denna kan lätt få samma aktualitet ännu en gång som den hade för endast några

få år sedan. Hänsynen härtill kräver, att ej en viktig del av vår spannmålsproduktion utsättes för onödigt stora svårigheter.

Då omsorgen om vår kornproduktion fordrar åtgärder till åstadkommande av bättre produktionsmöjligheter och då utförselbevisen visat sig vara ett verksamt och lämpligt medel härvidlag, få vi hemställa,

att riksdagen måtte vidtaga den förändringen i Kungl. Maj:ts proposition nr 107, att förordningen om utförselbevis utsträcker till att gälla även korn.

Tillika få vi hemställa, att vederbörande utskott måtte föreslå de ändringar i förevarande proposition, som av detta yrkande föranledas.

Stockholm den 29 februari 1928.

Nils Anton Nilsson.

M. Svensson.

L. G. Bodin.

Elof B. Andersson.

Fritiof Gustafson.

Alexander Nilsson.

J. Clemedtson.

Jonas Andersson.